

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

NACRT

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O NAUČNOISTRAŽIVAČKOJ
DJELATNOSTI I TEHNOLOŠKOM RAZVOJU**

Banja Luka, novembar 2017. godine

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O NAUČNOISTRAŽIVAČKOJ
DJELATNOSTI I TEHNOLOŠKOM RAZVOJU**

Član 1.

U Zakonu o naučnoistraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvoju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 6/12 i 33/14) u članu 2. u stavu 1. tačka v) mijenja se i glasi:

„v) naučnoistraživačka infrastruktura je zajednički naziv za objekte, resurse i usluge, koju naučnoistraživačka zajednica koristi za sprovođenje istraživanja i podsticanje inovacija,“.

U tački u) poslije riječi: „dobiti“ dodaje se riječ: „i“.

Poslije tačke u) dodaje se nova tačka f) koja glasi:

„f) otvorena nauka je princip opšte i besplatne dostupnosti naučnih istraživanja i podataka“.

Član 2.

U članu 4. t. a) i b) mijenjaju se i glase:

„a) razvoj nauke, tehnologije i visokog obrazovanja u institucionalnom okviru koji podstiče izvrsnost, nacionalnu i međunarodnu vidljivost u nauci i inovativnosti sa naučnoistraživačkim rezultatima koji značajno doprinose ekonomskom razvoju, konkurentnosti privrede i razvoju društva u cjelini,

b) podsticanje izvrsnosti u nauci i inovativnosti radi očuvanja, proširenja i produbljivanja naučnih saznanja i opšteg fonda znanja,“.

Član 3.

U članu 6. u tački k) poslije riječi: „saradnji“ dodaje se zapeta i briše se riječ: „i“.

U tački l) poslije riječi: „radu“ dodaje se riječ: „i“ i nova tačka lj) koja glasi:

„lj) otvorene nauke“.

Član 4.

U članu 7. poslije stava 1. dodaje se stav 2. koji glasi:

„(2) Naučnoistraživački rad u Republici se obavlja i u interdisciplinarnim i multidisciplinarnim naučnim oblastima, koje uključuju dvije ili više oblasti iz stava 1. ovog člana.“

Dosadašnji stav 2. postaje stav 3.

Član 5.

U članu 9. u stavu 1. poslije riječi: „naučni“ briše se zapeta i dodaje se riječ: „i“, a poslije riječi: „pregledni“ riječi: „i stručni“ brišu se.

Član 6.

Član 10. mijenja se i glasi:

„Naučnoistraživačka infrastruktura je zajednički naziv za objekte, resurse i usluge, koju naučnoistraživačka zajednica koristi za sprovođenje istraživanja i podsticanje inovacija i obuhvata: važnu naučnoistraživačku opremu ili set instrumenata, kolekcije, arhive naučnih podataka, elektronske infrastrukture kao što su sistemi sa bazama podataka i računarski sistemi, i komunikacijske mreže.“

Član 7.

U članu 16. u stavu 1. poslije riječi: „sadrži“ dodaju se riječi: „viziju, misiju,“.

Član 8.

U članu 17. u stavu 1. u tački i) riječi: „i naučno-stručnih“ brišu se.

Tačka k) mijenja se i glasi:

„k) unapređenja infrastrukture i nabavke opreme neophodne za naučnoistraživački rad,“.

U tački l) poslije riječi: „saradnje“ dodaje se zapeta i briše se riječ: „i“.

U tački lj) poslije riječi: „razvoja“ dodaje se zapeta i nove t. m) i n), koje glase:

„m) podsticanja naučne produktivnosti u međunarodnim referentnim časopisima i nagrađivanje za naučna dostignuća i

n) podsticanje i podrška učešća mladih na olimpijadama znanja i međunarodnim takmičenjima iz oblasti prirodnih nauka, matematike, informatike i inženjerstva“.

U stavu 3. poslije riječi: „godini“ dodaju se riječi: „i iznos sredstava za finansijsku podršku, u skladu sa zakonom“.

Član 9.

U članu 19. u stavu 1. poslije riječi: „radova,“ dodaju se riječi: „posebno na trećem ciklusu studija, kao što su doktorske disertacije i industrijski doktorati koji su rezultat rješavanja specifičnih zahtjeva u privrednom sektoru,“.

U stavu 2. poslije riječi: „inostranstvu“, dodaju se riječi: „kroz standardne akademske studije i inovativno doktorsko usavršavanje“.

Član 10.

U članu 25. u tački g) riječi: „iz pojedinih užih naučnih oblasti“ brišu se.

Član 11.

U članu 37. u stavu 1. poslije riječi: „Vlada“ dodaju se riječi: „u ime Republike“.

Član 12.

U članu 38. u tački v) poslije riječi: „instituti“ briše se zapeta i dodaje se riječ: „i“.

U tački g) poslije riječi: „centri“ briše se riječ: „i“ i dodaje se tačka.

Tačka d) briše se.

Član 13.

U članu 43. u stavu 1. tačka v) mijenja se i glasi:

„v) ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom najmanje osam istraživača kompetentnih za oblast nauka kojom se institut bavi, od kojih četiri istraživača u naučnom zvanju i četiri istraživača u zvanju istraživač saradnik ili višem zvanju,“.

Stav 2. briše se.

U stavu 3. riječi: „st. 1. i 2.“ zamjenjuju se riječima: „stava 1.“.

Dosadašnji stav 3. postaje stav 2.

Član 14.

U članu 49. u stavu 1. tačka v) mijenja se i glasi:

„v) ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom najmanje četiri istraživača kompetentnih za istraživanje i razvoj iz oblasti nauka kojom se institut bavi, od kojih najmanje jedan istraživač u naučnom zvanju i najmanje tri istraživača u zvanju istraživač saradnik ili višem zvanju,“.

Član 15.

Član 57. mijenja se i glasi:

„(1) Naučnoistraživačkim radom u smislu ovog zakona bave se i naučna udruženja.

(2) Naučno udruženje je svaki oblik dobrovoljnog povezivanja više fizičkih ili pravnih lica radi unapređenja ili ostvarenja nekog zajedničkog ili opšteg interesa ili cilja iz područja naučnoistraživačke djelatnosti u skladu sa zakonom, a čija osnovna svrha nije sticanje dobiti.

(3) Naučna udruženja mogu da učestvuju u ostvarivanju programa iz člana 17. stava 1. t. e) i ž) ovog zakona.“

Član 16.

Član 58. briše se.

Član 17.

Član 59. stav 1. mijenja se i glasi:

„(1) Udruženje mora imati najmanje dva člana u naučnom zvanju da bi imalo pravo učešća u ostvarivanju programa iz člana 57. stav 3. ovog zakona.“

Član 18.

U članu 60. u st. 1. i 2. riječi: „izuzetnih vrijednosti“ zamjenjuju se riječju: „izvrsnosti“.

Član 19.

U članu 61. u st. 1, 2. i 3. riječi: „izuzetnih vrijednosti“ zamjenjuju se riječju: „izvrsnosti“.

Član 20.

U članu 62. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„(2) Naučnoistraživačke organizacije u smislu Registra iz stava 1. ovog člana su naučnoistraživačke organizacije iz člana 38. ovog zakona i naučna udruženja iz člana 57. ovog zakona.“

Dosadašnji st. 2. i 3. postaju st. 3. i 4.

Član 21.

U članu 85. poslije stava 2. dodaju se novi st. 3. i 4. koji glase:

„(3) Ukoliko se za lice koje ima naučno-nastavno zvanje pojave činjenice i dokazi navedeni u tački a) stava 1. ovog člana ili se utvrde uslovi navedeni u t. b) i v) stava 1. ovog člana, na to lice se ne primjenjuju odredbe člana 77. ovog zakona i nema pravo da učestvuje u ostvarivanju programa iz člana 17. ovog zakona, ni kao fizičko lice, niti kao član projektnog tima.

(4) Podatke o licu iz stava 3. ovog člana Ministarstvo dostavlja Ministarstvu prosvjete i kulture i visokoškolskoj ustanovi na kojoj je stečeno naučno-nastavno zvanje.“

Član 22.

Poslije člana 112. dodaje se novi član 112a, koji glasi:

„Član 112a.

(1) Ministar će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnike o:

a) mjerilima za ostvarivanje i finansiranje programa unapređenja infrastrukture i nabavke opreme neophodne za naučnoistraživački rad,

b) podsticanju naučne produktivnosti u međunarodnim referentnim časopisima i nagrađivanje za naučna dostignuća,

v) podsticanju i podršci učešća mladih na olimpijadama znanja i međunarodnim takmičenjima iz oblasti prirodnih nauka, matematike, informatike i inženjerstva.

(2) Do donošenja podzakonskog akta iz stava 1. tačka a) ovog zakona primjenjivaće se važeći podzakonski akt ako nije u suprotnosti sa ovim zakonom.“

Član 23.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj:

Datum:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Nedeljko Čubrilović

OBRAZLOŽENJE
NACRTA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
NAUČNOISTRAŽIVAČKOJ DJELATNOSTI I TEHNOLOŠKOM RAZVOJU

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII tačka 8. člana 68. Ustava Republike Srpske, prema kojem Republika uređuje i obezbjeđuje, pored ostalog, i osnovne ciljeve i pravce privrednog, naučnog, tehnološkog, demografskog i socijalnog razvoja.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo broj: 22.04-020-769/17 od 22. novembra 2017. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII tačka 8. na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kojem Republika, između ostalog, uređuje i obezbjeđuje osnovne ciljeve i pravce privrednog, naučnog, tehnološkog, demografskog i socijalnog razvoja i u članu 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srpske kojim je utvrđeno da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone.

Obrađivač Zakona je u skladu sa članom 41. stav 1. Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), u obrazloženju Zakona naveo razloge za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvoju. Kako je navedeno, jedan od razlog za izmjene i dopune važećeg Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvoju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 6/12 i 33/14) sadržan je u potrebi da se određena pitanja definišu na drugačiji način, kako bi se stvorile pretpostavke i uslovi za dostizanje strateških ciljeva u oblasti nauke i tehnologije, a samim tim realizovale i mjere predviđene Akcionim planom koji proizlazi iz Strategije naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srpske „Znanje za razvoj“ za period 2017–2021. godine.

Republički sekretarijat za zakonodavstvo razmotrio je Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvoju i ne upuštajući se u cjelishodnost normi u skladu sa članom 103. stav 1. Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske obrađivaču dao određene primjedbe i sugestije u cilju usklađivanja predloženog teksta Nacrta zakona sa Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 13/06 i 20/06). Primjedbe su se odnosile na način pisanja izmjena i dopuna propisa te na sadržaj prelaznih odredbi kad je u pitanju donošenje podzakonskih akata.

Obrađivač Zakona prihvatio je date primjedbe i sugestije i ugradio ih u tekst Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvoju.

Budući da postoji ustavni osnov za donošenje ovog zakona i da je usaglašen sa pravnim sistemom Republike Srpske i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenje je Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo da se Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvoju može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Pribavljeno je Mišljenje Ministarstva za ekonomske odnose i regionalnu saradnju broj: 17.03-020-2635/17 od 16. novembra 2017. godine o usklađenosti Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvoju sa pravnom tekovinom Evropske unije i pravnim aktima Savjeta Evrope, kao i Izjava ministra nauke i tehnologije i ministra za ekonomske odnose i regionalnu saradnju o usklađenosti Nacrta zakona sa *acquis communautaire*.

Materiju Nacrta zakona, kao primarni izvor, uređuje Ugovor o funkcionisanju Evropske unije, Naslov I – Kategorije u oblasti nadležnosti Unije, član 4. stav 3. Međutim, nije ustanovljeno postojanje obavezujućih izvora prava EU *acquis communautaire* koji bi bili relevantni za predmetnu materiju i zbog toga u Izjavi o usklađenosti stoji oznaka „neprimjenljivo“.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Na 18. sjednici Narodne skupštine Republike Srpske, održanoj 25. aprila 2017. godine, usvojena je Strategija naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srpske za period 2017–2021. pod nazivom „Znanje za razvoj“ (u daljem tekstu: Strategija). U julu 2017. godine Vlada Republike Srpske je usvojila Akcioni plan realizacije Strategije (u daljem tekstu: Akcioni plan).

Vizija Strategije je nauka zasnovana na institucionalnom okviru koji podstiče izvrsnost, nacionalnu i međunarodnu vidljivost u nauci i inovativnosti, sa naučnoistraživačkim rezultatima koji značajno doprinose ekonomskom razvoju, konkurentnosti privrede i razvoju društva u cjelini.

Misija Strategije je stvaranje optimalnih uslova za razvoj nauke i tehnologije kroz podsticanje izvrsnosti u naučnoistraživačkoj zajednici koja će biti prepoznata na nacionalnom i međunarodnom nivou i značajnije doprinosti konkurentnosti privrede i stvaranju novih radnih mjesta.

Kako bi se stvorile pretpostavke i uslovi za dostizanje strateških ciljeva u oblasti nauke i tehnologije i realizaciju mjera propisanih Akcionim planom, ukazala se potreba da se određena pitanja regulisana Zakonom definišu na drugačiji način.

Pojmovi, načela i ciljevi u naučnoistraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvoju su usklađeni sa Strategijom, kao i sa prioritetima Evropskog istraživačkog područja (European Research Area – ERA). ERA prioriteti su:

- efikasniji nacionalni istraživački sistemi,
- optimalna transnacionalna saradnja i konkurencija,
- otvoreno tržište rada za istraživače,
- ravnopravnost polova u istraživanju,
- optimalna cirkulacija, pristup i prenos naučnih spoznaja, uključujući digitalizaciju ERA, te
- otvoren pristup rezultatima istraživanja finansiranih iz javnih sredstava.

Utvrđeni su novi programi za dostizanje strateških ciljeva u nauci i tehnologiji sa fokusom na podsticanje naučnoistraživačkog kvaliteta i izvrsnosti, te izgradnju mlade naučne baze u STEM naukama (engl. Science, Technology, Engineering & Mathematics – prirodne nauke, tehnologija, inženjerstvo i matematika). Radi povećanje broja naučnoistraživačkih i istraživačkorazvojnih instituta, promijenjeni su i uslovi za osnivanje i rad instituta i smanjen je obavezan broj istraživača sa punim radnim vremenom koji su zaposleni u institutima.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvoju (u daljem tekstu: Nacrt zakona) izmijenjena je definicija pojma naučnoistraživačke infrastrukture iz člana 2. tačka v) Zakona, te dodana nova tačka f) kojom se definiše otvorena nauka. Ovi pojmovi usklađeni su sa prioritetima Evropskog istraživačkog područja (European Research Area – ERA), koji predstavlja *jedinstven istraživački prostor otvoren prema svijetu, utemeljen na unutrašnjem tržištu, u kojem istraživači, naučno znanje i tehnologije slobodno cirkulišu i kroz koje Evropska unija i njene države članice jačaju svoje naučne i tehnološke baze, konkurentnost i sposobnost za kolektivno rješavanje velikih izazova.* ERA¹ prioriteti su:

- efikasniji nacionalni istraživački sistemi,
- optimalna transnacionalna saradnja i konkurencija,
- otvoreno tržište rada za istraživače,
- ravnopravnost polova u istraživanju,
- optimalna cirkulacija, pristup i prenos naučnih spoznaja, uključujući digitalizaciju ERA, te
- otvoren pristup rezultatima istraživanja finansiranih iz javnih sredstava.

Članom 2. Nacrta zakona preformulisani su ciljevi naučnoistraživačke djelatnosti iz t. a) i b) člana 4. Zakona, na način kojim se naglašava razvoj nauke, tehnologije i visokog obrazovanja u institucionalnom okviru koji podstiče izvrsnost, nacionalnu i međunarodnu vidljivost u nauci i inovativnosti, sa naučnoistraživačkim rezultatima koji značajno doprinose ekonomskom razvoju, konkurentnosti privrede i razvoju društva u cjelini.

Članom 3. Nacrta zakona dodaje se nova tačka lj) kojom se kao jedno od načela naučnoistraživačke djelatnosti u Republici Srpskoj uvodi i otvorena nauka, kao princip opšte i besplatne dostupnosti naučnih istraživanja i podataka (vidjeti obrazloženje za član 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvoju).

Članom 4. Nacrta zakona u članu 7. Zakona dodan je novi stav 2. kojim se definiše da se naučnoistraživački rad u Republici Srpskoj obavlja i u interdisciplinarnim i multidisciplinarnim naučnim oblastima, koje uključuju dvije ili više naučnih oblasti. Ovom izmjenom stvara se administrativno-pravni okvir za nauku koja treba da bude otvorena za mobilnost istraživača, poštovanje međunarodnih standarda vrednovanja naučnog rada i spremna da se uključi u interdisciplinarna i multidisciplinarna istraživanja. Ova izmjena je usklađena sa Strategijom i mjerama iz Akcionog plana koji predviđaju da se do početka 2019. godine uvede program podrške interdisciplinarnim projektima.

Članom 5. Nacrta zakona izmijenjen je član 9. Zakona na način da se stručni radovi brišu kao rezultat naučnoistraživačkog rada.

Članom 6. Nacrta zakona izmijenjen je član 10. Zakona na način da se naučnoistraživačka infrastruktura definiše kao zajednički naziv za objekte, resurse i usluge koju koristi naučnoistraživačka zajednica za sprovođenje istraživanja i podsticanje inovacija i obuhvata: važnu naučnoistraživačku opremu ili set instrumenata, kolekcije, arhive naučnih podataka, elektronske infrastrukture, kao što su sistemi sa bazama podataka i računarski sistemi, i komunikacijske mreže (vidjeti obrazloženje za član 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvoju).

Članom 7. Nacrta zakona izmijenjen je član 16. Zakona na način da je navedeno da Strategija sadrži i misiju i viziju Strategije.

Članom 8. Nacrta zakona izmijenjen je član 17. Zakona na način da se pojedini programi za ostvarenje opštih interesa i strateških ciljeva u naučnoistraživačkoj djelatnosti mijenjaju, dok se istovremeno dodaju i neki novi programi.

¹ ERA je rezultat Odluke Evropskog savjeta iz marta 2000. godine i Ugovora iz Lisabona iz 2007. godine.

Naziv programa iz tačke k) „obezbjedivanje i održavanje naučnoistraživačke opreme i prostora za naučnoistraživački rad“ je izmijenjen u program „unapređenja infrastrukture i nabavke opreme neophodne za naučnoistraživački rad“.

U tački m) dodan je novi program „podsticanja naučne produktivnosti u međunarodnim referentnim časopisima i nagrađivanje za naučna dostignuća“, s obzirom na to da je jedan od osnovnih strateških ciljeva u narednom petogodišnjem periodu podsticanje naučnoistraživačkog kvaliteta i izvrsnosti.

Takođe, u tački n) dodan je novi program „podsticanje i podrška učešća mladih na olimpijadama znanja i međunarodnim takmičenjima iz oblasti prirodnih nauka, matematike, informatike i inženjerstva“, kojem je cilj izgradnja mlade naučne baze u STEM naukama (engl. Science, Technology, Engineering & Mathematics – prirodne nauke, tehnologija, inženjerstvo i matematika) koje su osnova za stvaranje tržišno najprofitabilnijih proizvoda i usluga.

Članom 10. Nacrta zakona izmijenjen je član 25. Zakona na način da se briše predlaganje naučnoistraživačkih projekata iz užih naučnih oblasti, zbog potrebe da se stvaraju uslovi za nauku koja treba da bude interdisciplinarnog i multidisciplinarnog karaktera.

Članom 11. Nacrta zakona izmijenjen je član 37. Zakona na način kojim je izvršeno usklađivanje sa Zakonom o sistemu javnih službi.

Članom 12. Nacrta zakona izmijenjen je član 38. Zakona na način da su naučna udruženja brisana kao naučnoistraživačke organizacije u smislu zakona. Status naučnoistraživačkih organizacija zadržavaju Akademija nauka i umjetnosti, visokoškolske ustanove, naučnoistraživački i istraživačkorazvojni instituti, te istraživački centri koje moraju da ispunjavaju određene kadrovske i materijalne uslove za bavljenje naučnim radom. Ovom izmjenom naučna udruženja gube status naučnoistraživačkih organizacija u smislu ovog zakona, ali i dalje zadržavaju pravo da učestvuju u ostvarenju određenih programa iz naučnoistraživačke djelatnosti, a to je preciznije definisano u čl. 14, 15. i 16. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvoju.

Članom 13. Nacrta zakona izmijenjen je član 43. Zakona na način da su promijenjeni uslovi za osnivanje i rad naučnoistraživačkih instituta i smanjen je obavezan broj istraživača sa punim radnim vremenom koji su zaposleni u naučnoistraživačkom institutu. Propisano je da naučnoistraživački institut mora da ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom najmanje osam (umjesto dosadašnjih 16) istraživača kompetentnih za oblast nauke kojom se institut bavi, od kojih četiri istraživača u naučnom zvanju i četiri istraživača u zvanju istraživač saradnik ili višem zvanju.

Razlozi za ovu izmjenu se odnose na stvaranje uslova za osnivanje i rad naučnoistraživačkih instituta u većem broju. Jedna od mjera za dostizanje ciljeva utvrđenih Strategijom je i povećanje broja naučnoistraživačkih instituta, a to podrazumijeva stvaranje stimulativnog pravnog okvira za osnivanje instituta. Imajući u vidu broj istraživača u naučnim zvanjima, te važnost naučnoistraživačkih instituta za razvoj nauke i tehnologije u Republici Srpskoj, ovom izmjenom se stvaraju pretpostavke za osnivanje i rad naučnoistraživačkih instituta u većem broju.

Članom 14. Nacrta zakona izmijenjen je član 49. Zakona na način da su promijenjeni uslovi za osnivanje i rad istraživačkorazvojnih instituta i smanjen je obavezan broj istraživača sa punim radnim vremenom koji su zaposleni u istraživačkorazvojnem institutu. Propisano je da istraživačkorazvojni institut mora da ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom najmanje četiri (umjesto dosadašnjih pet) istraživača kompetentnih za oblast nauke kojom se institut bavi, od kojih najmanje jedan istraživač u naučnom zvanju i najmanje tri istraživača u zvanju istraživač saradnik ili višem zvanju. (Vidjeti obrazloženje za član 12. Nacrta zakona).

Odredbe čl. 15, 16. i 17. Nacrta zakona odnose se na rad naučnih udruženja i utvrđivanje programa iz člana 17. Zakona u kojima naučna udruženja mogu da učestvuju. To su programi iz stava 1. t. e) i ž) ovog zakona, tj. programi izdavanja naučnih publikacija i održavanja naučnih skupova. (Vidjeti obrazloženje člana 11. Nacrta zakona).

Odredbama čl. 18. i 19. Nacrta zakona zamijenjen je termin „izuzetnih vrijednosti“ terminom „izvrsnosti“.

Članom 21. Nacrta zakona u članu 85. Zakona dodaju se novi st. 3. i 4. kojim se uređuje postupanje u slučaju da se za lice sa naučno-nastavnim zvanjem utvrde činjenice i dokazi iz kojih proizlazi da nije ispunjavalo propisane uslove za izbor u zvanje ili se utvrdi da su njegovi naučni radovi plagijati. Propisano je da se na to lice ne primjenjuje član 77. Zakona kojim se reguliše ekvivalencija naučnih i naučno-nastavnih zvanja, i da to lice nema pravo da učestvuje u ostvarivanju programa iz člana 17. Zakona, ni kao fizičko lice, niti kao član projektnog tima. Takođe, podatke o ovom licu Ministarstvo dostavlja Ministarstvu prosvjete i kulture i visokoškolskoj ustanovi na kojoj je stečeno naučno-nastavno zvanje, na nadležno postupanje.

VI UČEŠĆE JAVNOSTI I KONSULTACIJE U IZRADI ZAKONA

Prilikom izrade ovog zakona ispunjeni su uslovi iz člana 4. Smjernica za postupanje republičkih organa uprave o učešću javnosti i konsultacijama u izradi zakona („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 123/08), te se postupilo po primjedbama i sugestijama. Procjena je da Zakon nema „značajan uticaj na javnost“ u smislu čl. 6–10. Smjernica.

VII PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJE NOVIH, IZMJENU ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Uvidom u Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvoju i popunjeni Obrazac o sprovođenju skraćenog PUP-a u pripremi i izradi nacrta/prijedloga propisa, Ministarstvo za ekonomske odnose i regionalnu saradnju Mišljenjem broj: 17.04-020-2850/17 od 29. novembra 2017. godine konstatuje sljedeće:

– Nacrt planiran Programom rada Narodne skupštine Republike Srpske za 2017. godinu i usklađen sa ciljevima Strategije naučnog i tehnološkog razvoja Republike Srpske 2017-2021. godine – „Znanje za razvoj“.

– Obrađivač pravilno analizirao postojeće stanje i definisao problem, te da je isti sastavni dio „Razloga za donošenje ili izmjenu i/ili dopunu zakona“.

– Obrađivač pravilno definisao ciljeve koji se žele postići donošenjem zakona.

– Obrađivač pravilno sproveo proces konsultacija.

Kod utvrđivanja opcija za rješenje problema, obrađivač je naveo da se problemi mogu riješiti samo donošenjem izmjena i dopuna postojećeg Zakona o naučnoistraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvoju.

U vezi sa uticajem na poslovno okruženje, obrađivač je naveo da se, imajući u vidu broj istraživača u naučnim zvanjima i važnost naučnoistraživačkih instituta za razvoj nauke i tehnologije u Republici Srpskoj, Nacrtom stvaraju stimulatívne pretpostavke za osnivanje i rad naučnoistraživačkih instituta. Radi povećanja broja naučnoistraživačkih i istraživačkorazvojnih instituta, predloženim izmjenama su propisani lakši uslovi za osnivanje i rad ovih instituta.

Što se tiče uticaja na javni budžet, obrađivač je naveo da Nacrt ne utiče na javni budžet.

U vezi sa uticajem na zdravstveni i socijalni status građana, obrađivač je naveo da su Nacrtom utvrđeni novi programi za dostizanje strateških ciljeva u naučnoistraživačkoj djelatnosti: program podsticanja naučne produktivnosti u međunarodnim referentnim časopisima i nagrađivanje za naučna dostignuća i program podsticanja i podrške učešću mladih na olimpijadama znanja i međunarodnim takmičenjima iz oblasti prirodnih nauka, matematike, informatike i inženjerstva, čime se podstiče naučnoistraživački kvalitet i izvrsnost, te izgradnja mlade naučne baze iz oblasti prirodnih nauka, tehnologije, inženjerstva i matematike, koje su osnova za stvaranje tržišno najprofitabilnijih proizvoda i usluga.

U vezi sa uticajem na životnu sredinu, obrađivač je naveo da Nacrt ne utiče na ovu oblast.

U vezi sa uticajem na održivi razvoj, obrađivač je naveo da Nacrt doprinosi održivom razvoju, jer se istim reguliše naučno-istraživačka djelatnost koja ima za cilj razvoj nauke, tehnologije i visokog obrazovanja u institucionalnom okviru koji podstiče izvrsnost, nacionalnu i međunarodnu vidljivost u nauci i inovativnosti, s rezultatima koji značajno doprinose ekonomskom razvoju, konkurentnosti privrede i razvoju društva u cjelini.

Kada je u pitanju sprovođenje propisa, obrađivač je naveo da je za primjenu ovog zakona odgovorno Ministarstvo nauke i tehnologije.

Obrađivač je naveo da je Nacrtom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o naučno-istraživačkoj djelatnosti i tehnološkom razvoju predviđena izmjena formalnosti: rješenje o ispunjenosti uslova za rad naučnoistraživačkog instituta i rješenje o ispunjenosti uslova za rad istraživačkorazvojnog instituta, na način da se smanjuje obavezan broj istraživača koji su zaposleni u naučnoistraživačkom, odnosno istraživačkorazvojnem institutu s punim radnim vremenom. Svrha izmjene navedenih formalnosti je stvaranje uslova za osnivanje i rad naučnoistraživačkih instituta u većem broju.

Ministarstvo za ekonomske odnose i regionalnu saradnju utvrdilo je da je obrađivač, prilikom primjene skraćenog procesa procjene uticaja propisa, postupio u skladu sa metodologijom propisanom u t. VI i VIII Odluke o sprovođenju procesa procjene uticaja propisa u postupku izrade propisa.

VIII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz budžeta Republike Srpske.

ZAKON O NAUČNOISTRAŽIVAČKOJ DJELATNOSTI I TEHNOLOŠKOM RAZVOJU

(Tekst predloženih izmjena i dopuna ugrađen u osnovni tekst Zakona)

Član 2.

(1) Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

a) nauka je skup sistematizovanih i argumentovanih znanja, odnosno činjenica, pojmova, načela, podataka, informacija, teorija, zakona i zakonitosti u određenom historijskom razdoblju o objektivnoj stvarnosti, odnosno prirodi i društvu, do kojeg se došlo primjenom objektivnih naučnih metoda, a kojima je osnovni cilj razumijevanje zakona i zakonitosti o prošlosti, sadašnjosti i budućnosti prirodnih i društvenih pojava i povećanje efikasnosti rada u svim domenima ljudskih aktivnosti,

b) naučnoistraživački rad je sistematska stvaralačka aktivnost; to je rad u kojem se, primjenom naučnih metoda, stiču nova naučna saznanja, odnosno stvaralački koristi postojeće znanje za nove primjene. To je stvaralački rad na usvajanju novih znanja, s ciljem podizanja opšteg civilizacijskog nivoa društva i korišćenje tih znanja u svim oblastima društveno-ekonomskog razvoja. Naučnoistraživačkim radom bave se naučnici i istraživači (u daljem tekstu: naučni radnici) koji su izabrani u odgovarajuća naučna, naučno-nastavna i istraživačka zvanja,

v) naučnoistraživačka infrastruktura je zajednički naziv za objekte, resurse i usluge, koju koristi naučnoistraživačka zajednica za sprovođenje istraživanja i podsticanje inovacija,

g) naučno djelo je djelo koje je nastalo kao rezultat naučnog istraživanja primjenom naučnih metoda, koje ima karakteristiku novine i originalnosti, a koje otkriva dotad nepoznate činjenice i odnose i objašnjava zakonitosti među pojavama,

d) naučna oblast sistematizuje naučna polja, a prema zakonskoj regulativi pojedinih zemalja, razlikuje se broj i sastav naučnih oblasti u koje se sistematizuje nauka,

đ) naučno polje sistematizuje više užih naučnih oblasti,

e) uža naučna oblast sistematizuje više naučnih disciplina ili posebnih nauka,

ž) naučna disciplina je sistem znanja, postupaka i metoda kojima se određuje neko pojedinačno područje nauke u značenju organizovanog skupa provjerenih i u nekom trenutku istinitih i pouzdanih znanja. Prema ovoj definiciji, pojam „naučne discipline“ odgovara pojmu „pojedinačne nauke“,

z) istraživanje i razvoj (engl. naziv: Research and Development – R&D) podrazumijeva naučna i razvojna istraživanja, kao i razvoj tehnologija,

i) naučna istraživanja su teorijski ili eksperimentalni rad koji se preduzima radi sticanja novih naučnih spoznaja i povećanja sveukupnog ljudskog znanja. Naučnim istraživanjima smatraju se osnovna i primijenjena istraživanja,

j) osnovna (fundamentalna, bazična) istraživanja obuhvataju ona istraživanja koja povećavaju opšti fond naučnih činjenica koja određuju nova područja znanja i spoznaja, ali koja nemaju ili ne moraju imati direktnu praktičnu primjenu dobijenih rezultata. Osnovna istraživanja otkrivaju pojave, procese, uzročno-posljedične veze i zakonitosti u prirodi, društvu i ljudskom mišljenju, i to, prije svega, radi unapređenja ljudskog znanja i stvaranja bazičnog znanja, koja dalje služe kao osnova za primijenjena i razvojna istraživanja i ona nemaju direktne komercijalne ciljeve,

k) primijenjena (aplikativna) istraživanja su teorijski ili eksperimentalni rad koji se preduzima radi sticanja novih znanja, a koji je usmjeren na rješavanje nekog praktičnog zadatka, odnosno ostvarenje nekog praktičnog cilja. Primijenjena istraživanja proširuju i

produbljuju postojeća znanja radi rješavanja određenih problema. Ono se preduzima ili radi ispitivanja moguće primjene rezultata fundamentalnih istraživanja ili utvrđivanja novih metoda ili postupaka za postizanje unaprijed određenog cilja. Primijenjena istraživanja su, prema tome, usmjerena na otkrivanje novih naučnih znanja i primjenu tih znanja u realizaciji određenih komercijalnih ciljeva,

l) razvojna (stručna) istraživanja, odnosno eksperimentalni razvoj je sistematski rad, utemeljen na znanjima stečenim osnovnim ili primijenjenim istraživanjima, odnosno praktičnom iskustvu, koji je, prije svega, usmjeren na uvođenje novih ili znatno poboljšanje postojećih postupaka, proizvoda i usluga. To su svi postupci koji se javljaju između izuma i proizvodnje: eksperimentisanje na crtežu i razvoj prototipova, eksperimenti, pilot-projekti, modeli, nova rješenja. Ova istraživanja imaju izrazito praktični cilj, njihovo osnovno obilježje je jasna namjena, te direktna i brzo postignuta korist u nekom uskom području. Razvojna istraživanja se još nazivaju i tehnološka usavršavanja,

lj) istraživačko-razvojni rad je stvaralački rad zasnovan na postojećim rezultatima naučnog i praktičnog iskustva usmjerena na stvaranje novih i usavršavanje postojećih tehnologija, proizvoda ili usluga,

m) istraživač je lice sa najmanje završenim prvim ciklusom akademskog studija, koje radi na naučnoistraživačkim i razvojnim poslovima i koje je izabrano u naučnoistraživačko zvanje,

n) istraživačka organizacija je javno ili privatno pravno lice koje ispunjava uslove propisane zakonom za obavljanje aktivnosti istraživanja i razvoja,

nj) javna istraživačka organizacija je javno pravno lice koje je osnovala Republika za obavljanje poslova istraživanja i razvoja,

o) tehnologija je primjena naučnog znanja i stečenih vještina na praktične aspekte ljudskog života, odnosno u svrhu promjena i manipulacija ljudskog okruženja, obično radi postizanja komercijalnih ili industrijskih ciljeva, odnosno za postizanje razvoja mašina, uređaja, metoda i postupaka kako bi se poboljšali uslovi rada i kako bi se povećao radni učinak pri preradi sirovina u proizvode. Tehnološki razvoj u osnovi ima četiri komponente kao sukcesivne faze u procesu njegovog javljanja: pronalaženje (invencija), razrada (ideja), prva primjena pronalaska (inovacija) i širenje pronalaska (difuzija). Treba da se upotreba ovog izraza razlikuje od pojma „tehnologija“ kao naučna oblast koja izučava mehaničke, hemijske, termičke, termohemijske, elektrohemije, biohemijske i slične procese, kao i njihova primjena ,

p) invencija je proces stvaranja, odnosno sposobnost pronalaženja novine. U invenciji kao procesu nastaje neko novo saznanje, zamisao ili ideja kako se može na racionalniji način ovladati nekom prirodnom ili vještačkom strukturom, kao i kako se postojeće stanje može poboljšati ili prilagoditi novim zahtjevima,

r) inovacija je tržišno kompetentna primjena novog ili značajno poboljšanog proizvoda (produkt ili usluga) ili procesa, koristan prijedlog, unapređenje ili nov izum koji poboljšava neki proizvod ili proces (proizvodnja ili isporuka),

s) tehnološka inovacija proizvoda je tehnološki novi proizvod ili tehnološki unaprijeđen proizvod,

t) inovativnost je pojam koji označava način razmišljanja i ponašanja koje obilježava težnja da se ostvari napredak, odnosno da se poboljša način rada u cilju postizanja i osiguranja prosperiteta. Inovativnost predstavlja stvaranje prilika za profitabilnu primjenu znanja, kreativnog mišljenja, sposobnost generisanja potpuno novih ideja i rješenja, te njihovu primjenu u praksi (inovaciona djelatnost). Ona predstavlja jednu od najznačajnijih karakteristika savremenog poslovanja na globalnom tržištu, a orijentisana je ka izgradnji znanja, korišćenju poslovnih prilika i prilagođavanju promjenama okruženja u kojem djeluje u sticanju prednosti nad konkurencijom,

ć) inovator je lice koje primjenom inventivnog pristupa rješavanju problema stvara inovaciju u širem smislu riječi u bilo kom području stvaranja, poslovanja, proizvodnje ili

pružanja usluga, potrošnje dobara ili resursa, očuvanja okoline, obrazovanja ili nekoj drugoj oblasti, odnosno u bilo kojem segmentu konstruktivnog ljudskog djelovanja. Inovator može, ali ne mora biti stručno kvalifikovan za potpuno definisanje inovacije u smislu njenog patentiranja, davanje licence ili nekog drugog naprednijeg oblika proizvodno-tehnoloških znanja,

u) tehnopreduzetništvo je djelatnost koja obuhvata znanja, vještine i sposobnosti usmjerene na pokretanje, organizovanje, razvoj i inovaciju tehnoloških procesa, sa osnovnim ciljem stvaranja novog tržišta i ostvarivanja dobiti i

f) otvorena nauka je princip opšte i besplatne dostupnosti naučnih istraživanja i podataka.

(2) Gramatički izrazi upotrijebljeni u Zakonu za označavanje muškog ili ženskog roda podrazumijevaju oba pola.

Član 4.

Ciljevi naučnoistraživačke djelatnosti u Republici su:

a) razvoj nauke, tehnologije i visokog obrazovanja u institucionalnom okviru koji podstiče izvrsnost, nacionalnu i međunarodnu vidljivost u nauci i inovativnosti sa naučnoistraživačkim rezultatima koji značajno doprinose ekonomskom razvoju, konkurentnosti privrede i razvoju društva u cjelini,

b) podsticanje izvrsnosti u nauci i inovativnosti radi očuvanja, proširenja i produbljivanja naučnih saznanja i opšteg fonda znanja,

v) očuvanje i razvoj ukupnih naučnoistraživačkih potencijala (naučnoistraživačkih i visokoobrazovnih institucija, naučnog i istraživačkog kadra i naučnoistraživačke infrastrukture),

g) usmjeravanje društva ka inovacijama i podizanje opšteg nivoa tehnologija u privredi i obezbjeđivanje konkurentnosti robe i usluga na domaćem i svjetskom tržištu,

d) uspostavljanje međunarodne naučne saradnje radi brže integracije u svjetske naučne, privredne, društvene i kulturne tokove i uključivanje u evropski istraživački prostor i

đ) očuvanja civilizacijske baštine i identiteta.

Član 6.

Naučnoistraživačka djelatnost u Republici zasniva se na sljedećim načelima:

a) slobodi i autonomiji naučnoistraživačkog rada,
b) primjeni međunarodnih standarda i kriterijuma u vrednovanju kvaliteta naučnoistraživačkog rada,

v) zaštiti intelektualne svojine,

g) etičnosti i odgovornosti naučnika i istraživača,

d) javnosti naučnoistraživačkog rada i rezultata tog rada,

đ) naučnoj i stručnoj kritici,

e) povezanosti sa sistemom visokog obrazovanja,

ž) opštim društveno-ekonomskim potrebama,

z) brizi za održivi razvoj, zaštiti okoline i zdravlja ljudi,

i) podsticanju i uvažavanju društveno-humanističkih specifičnosti,

j) konkurentnosti naučnih programa i projekata,

k) međunarodnoj naučnoistraživačkoj saradnji,

l) poštovanju ravnopravnosti polova u naučnoistraživačkom radu i

lj) otvorene nauke.

Član 7.

(1) Naučnoistraživački rad u Republici se obavlja sljedećim naučnim oblastima:

- a) prirodnim naukama,
- b) inženjerstvu i tehnologiji,
- v) medicini i zdravstvenim naukama,
- g) poljoprivrednim naukama,
- d) društvenim naukama i
- đ) humanističkim naukama.

(2) Naučnoistraživački rad u Republici se obavlja i u interdisciplinarnim i multidisciplinarnim naučnim oblastima, koje uključuju dvije ili više oblasti iz stava 1. ovog člana.

(3) Ministar nauke i tehnologije (u daljem tekstu: ministar) pravilnikom o naučnim i umjetničkim oblastima, poljima i užim naučnim oblastima utvrđuje naučne oblasti, polja i uže naučne oblasti.

Član 9.

(1) Rezultati naučnoistraživačkog rada su: naučni i pregledni rad (članak) objavljen u časopisu koji je dostupan međunarodnoj i domaćoj naučnoj javnosti, naučna knjiga ili monografija, poglavlje u naučnoj knjizi, poglavlje u monografiji, saopštenje ili rad objavljen u zborniku sa naučnog skupa, uvodno predavanje na naučnom skupu, predavanje po pozivu sa međunarodnog ili domaćeg naučnog skupa štampano u cjelini ili u izvodu, saopštenje sa međunarodnog ili domaćeg naučnog skupa štampano u cjelini ili u izvodu, objavljena naučna kritika ili polemika, recenzija, mentorstvo magistarske teze i doktorske disertacije, leksikon, enciklopedija, kartografska publikacija, magistarski i doktorski radovi, nova sorta, patent, tehnička rješenja, nove metode, novi materijali, te novi tehnološki postupak.

(2) Rezultat naučnoistraživačkog rada mora sadržavati elemente izvornosti i novine, odnosno novih spoznaja, novih znanja, novih naučnih pravila ili novih primjena.

Član 10.

Naučnoistraživačka infrastruktura je zajednički naziv za objekte, resurse i usluge, koju naučnoistraživačka zajednica koristi za sprovođenje istraživanja i podsticanje inovacija i obuhvata: važnu naučnoistraživačku opremu ili set instrumenata, kolekcije, arhive naučnih podataka, elektronske infrastrukture kao što su sistemi sa bazama podataka i računarski sistemi, i komunikacijske mreže.

Član 16.

(1) Strategija sadrži **viziju, misiju**, osnovne ciljeve, pravce i prioritete naučnog i tehnološkog razvoja Republike, materijalne i sistemske preuslove za njenu realizaciju, dinamiku i faze realizacije, mjere za sprovođenje i upravljanje njenom realizacijom, kao i druge elemente od značaja za sprovođenje Strategije.

(2) Strategija se donosi za period od najmanje pet godina.

(3) Strategija se ostvaruje putem programa od opšteg interesa utvrđenih ovim zakonom.

Član 17.

(1) Opšti interes i strateški ciljevi u naučnoistraživačkoj djelatnosti, u smislu ovog zakona, ostvaruju se putem programa:

- a) osnovnih, primijenjenih i razvojnih istraživanja,
- b) naučnoistraživačkog rada Akademije nauka i umjetnosti Republike Srpske,
- v) osposobljavanja mladih nadarenih za naučnoistraživački rad,
- g) stipendiranja i studenata koji postižu vrhunske rezultate u učenju i istraživanju,
- d) usavršavanja naučnoistraživačkog kadra,
- đ) nabavke naučne i stručne literature iz inostranstva i pristupa elektronskim naučnim i stručnim bazama podataka,
- e) izdavanja naučnih publikacija,
- ž) održavanja naučnih skupova,
- z) podrške javnim naučnoistraživačkim organizacijama čiji je osnivač Republika,
- i) podsticaja aktivnosti naučnih društava, udruženja i drugih organizacija koje su u funkciji unapređivanja naučnoistraživačkog rada,
- j) promocije i popularizacije nauke i tehnologije,
- k) unapređenja infrastrukture i nabavke opreme neophodne za naučnoistraživački rad,**
- l) međunarodne naučnoistraživačke saradnje,
- lj) jačanja kapaciteta za provođenje politike naučnoistraživačke djelatnosti i tehnološkog razvoja,

m) podsticanja naučne produktivnosti u međunarodnim referentnim časopisima i nagrađivanje za naučna dostignuća i

n) podsticanje i podrška učešća mladih na olimpijadama znanja i međunarodnim takmičenjima iz oblasti prirodnih nauka, matematike, informatike i inženjerstva.

(2) Opšti interes i strateški ciljevi tehnološkog razvoja, u smislu ovog zakona, ostvaruju se putem programa:

- a) istraživanja u oblasti tehnološkog razvoja,
- b) podsticanja pronalazaštva, inovacija i zaštita intelektualnog vlasništva,
- v) transfera znanja i tehnologija i podsticanja primjene rezultata naučnoistraživačkog rada i
- g) podrške organizacijama za infrastrukturnu podršku razvoja tehnologija.

(3) Godišnjim planom Ministarstva utvrđuju se programi iz st. 1. i 2. ovog člana koji će biti podržani u toj godini **i iznos sredstava za finansijsku podršku, u skladu sa zakonom.**

Član 19.

(1) Osposobljavanje mladog kadra za naučni i istraživački rad, u smislu ovog zakona, podrazumijeva uvođenje studenata sva tri ciklusa visokog obrazovanja u naučnoistraživački rad putem učešća u realizaciji naučnoistraživačkih projekta, kroz izradu završnih radova, **posebno na trećem ciklusu studija, kao što su doktorske disertacije i industrijski doktorati koji su rezultat rješavanja specifičnih zahtjeva u privrednom sektoru,** u skladu sa zakonom koji reguliše oblast visokog obrazovanja, kao i rad mladog nadarenog kadra u svojstvu mladih istraživača.

(2) Usavršavanje naučnoistraživačkog kadra, u smislu ovog zakona, podrazumijeva dalje usavršavanje i sticanje znanja kadra u naučnoistraživačkom zvanju, u zemlji i inostranstvu **kroz standardne akademske studije i inovativno doktorsko usavršavanje.**

Član 25.

Republički savjet:

- a) prati stanje i razvoj naučnoistraživačke djelatnosti i tehnološkog razvoja u Republici i predlaže mjere za njihovo unapređivanje,
- b) predlaže mjere za afirmaciju i napredovanje naučnog podmlatka,
- v) priprema i dostavlja Vladi izvještaj o stanju u istraživanju i razvoju, svake godine za proteklu godinu, sa prijedlozima i sugestijama za narednu godinu,
- g) predlaže naučnoistraživačke projekte od interesa za Republiku, kao i projekte za jačanje kapaciteta i poboljšanja uslova istraživanja i razvoja,
- d) daje mišljenje na tekst nacrtu Strategije i razmatra efekte realizacije Strategije,
- đ) daje prethodno mišljenje na pravilnike u vezi sa naučnoistraživačkom djelatnošću i tehnološkim razvojem koje donosi ministar,
- e) obavlja druge poslove u skladu sa ovim zakonom.

Član 37.

(1) Naučnoistraživačka organizacija čiji je osnivač Vlada **u ime Republike** osniva se kao javna naučnoistraživačka ustanova.

(2) Naučnoistraživačka organizacija iz stava 1. ovog člana obavlja osnovna, primijenjena i razvojna istraživanja od strateškog značaja za Republiku.

(3) Vlada, na osnovu pozitivnog mišljenja Ministarstva, prije donošenja akta o osnivanju, odnosno prestanku rada javne ustanove iz stava 1. ovog člana, donosi elaborat o opravdanosti njegovog osnivanja, odnosno prestanka rada.

(4) Ministarstvo je, prije davanja mišljenja iz stava 3. ovog člana, obavezno pribaviti mišljenje nadležnih ministarstava relevantnih za područje djelatnosti naučnoistraživačke organizacije i Republičkog savjeta.

Član 38.

U naučnoistraživačke organizacije spadaju:

- a) Akademija nauka i umjetnosti Republike Srpske,
- b) visokoškolske ustanove,
- v) naučnoistraživački i istraživačkorazvojni instituti i
- g) istraživački centri.

Član 43.

(1) Naučnoistraživački institut može obavljati naučnoistraživačku djelatnost radi ostvarenja opšteg interesa iz člana 17. ovog zakona, ako:

- a) ima program naučnoistraživačkog rada,
 - b) rezultatima naučnoistraživačkog rada doprinosi razvoju nauke,
 - v) **ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom najmanje osam istraživača kompetentnih za oblast nauka kojom se institut bavi, od kojih četiri istraživača u naučnom zvanju i četiri istraživača u zvanju istraživač saradnik ili višem zvanju,**
 - g) ima program razvoja naučnoistraživačkog podmlatka i
 - d) ima prostor, opremu i druga potrebna sredstva za ostvarivanje programa i projekta.
- (2) Ispunjenost uslova iz **stava 1.** ovog člana utvrđuje Ministarstvo.

Član 49.

(1) Istraživačkorazvojni institut može obavljati naučnoistraživačku djelatnost radi ostvarenja opšteg interesa iz člana 17. ovog zakona, ako:

- a) ima program istraživačko-razvojnog rada,
- b) rezultatima svojih istraživanja doprinosi osvajanju novih proizvoda i uređaja, sorti i vrsta, kao i uvođenju novih ili poboljšanju postojećih tehnoloških postupaka, sistema i usluga,
- v) ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom najmanje četiri istraživača kompetentnih za istraživanje i razvoj iz oblasti nauka kojom se institut bavi, od kojih najmanje jedan istraživač u naučnom zvanju i najmanje tri istraživača u zvanju istraživač saradnik ili višem zvanju,**

- g) ima prostor, opremu i druga potrebna sredstva za ostvarivanje programa i projekta,
- d) ima naučno-informativnu dokumentaciju ili bibliotečko-informacioni centar.

(2) Ispunjenost uslova iz stava 1. ovog člana utvrđuje Ministarstvo.

Član 57.

(1) Naučnoistraživačkim radom u smislu ovog zakona bave si i naučna udruženja.

(2) Naučno udruženje je svaki oblik dobrovoljnog povezivanja više fizičkih ili pravnih lica radi unapređenja ili ostvarenja nekog zajedničkog ili opšteg interesa ili cilja iz područja naučnoistraživačke djelatnosti u skladu sa zakonom, a čija osnovna svrha nije sticanje dobiti.

(3) Naučna udruženja mogu da učestvuju u ostvarivanju programa iz člana 17. stava 1. t. e) i ž) ovog zakona.

Član 58.

Brisan.

Član 59.

(1) Udruženje mora imati najmanje dva člana u naučnom zvanju da bi imalo pravo učešća u ostvarivanju programa iz člana 57. stav 3. ovog zakona.

(2) Ispunjenost uslova iz stava 1. ovog člana utvrđuje Ministarstvo.

Član 60.

(1) Status centra **izvrsnosti** može steći naučnoistraživačka organizacija ili njen organizacioni dio koji po originalnosti, značaju, vrijednosti i aktuelnosti rezultata svoga naučnoistraživačkog rada ide u red najkvalitetnijih naučnih organizacija u regionu i svijetu unutar svoje naučne discipline.

(2) Status centra **izvrsnosti** može steći naučnoistraživačka organizacija ili njen organizacioni dio, odnosno njezini organizacioni dijelovi, ako su u periodu od pet godina ostvarili vrhunske i međunarodno priznate naučne rezultate u određenoj naučnoj oblasti i na osnovu toga imaju razvijenu međunarodnu naučnu, tehničku i tehnološku saradnju.

Član 61.

(1) Ministar na prijedlog Republičkog savjeta proglašava naučnoistraživačku organizaciju, uz njenu saglasnost, centrom **izvrsnosti**, u skladu sa mjerilima za dodjeljivanje, potvrđivanje i oduzimanje statusa centra **izvrsnosti**.

(2) Ministar pravilnikom propisuje mjerilila za dodjeljivanje, potvrđivanje i oduzimanje statusa centra **izvrsnosti**.

(3) Proglašenje naučnoistraživačke organizacije centrom **izvrsnosti** podliježe reviziji nakon isteka roka od pet godina od dana proglašavanja.

(4) Ministarstvo po službenoj dužnosti brine o isteku roka iz stava 3. ovog člana.

Član 62.

(1) Ministarstvo vodi Registar, a u Registar se upisuju samo organizacije koje ispunjavaju uslove za obavljanje naučnoistraživačke djelatnosti, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Naučnoistraživačke organizacije u smislu Registra iz stava 1. ovog člana su naučnoistraživačke organizacije iz člana 38. ovog zakona i naučna udruženja iz člana 57. ovog zakona.

(3) Ministar pravilnikom propisuje uslove i postupak upisa naučnoistraživačke organizacije u registar iz stava 1. ovog člana, njihovo brisanje iz registara, formiranje i vođenje registara, te sadržaj obrazaca za podnošenje zahtjeva za upis i obrazaca za izvod iz registara.

(4) Naučnoistraživačke organizacije koje nisu upisane ili su izbrisane iz Registra ne mogu učestvovati u ostvarivanju programa iz člana 17. ovog zakona.

Član 85.

(1) Naučno zvanje može biti oduzeto:

a) ako se pojave činjenice i dokazi iz kojih proizlazi da u trenutku izbora u naučno zvanje kandidat nije ispunjavao propisane uslove za izbor,

b) ako se utvrdi da naučni radovi, na osnovu kojih je lice izabrano u naučno zvanje, predstavljaju plagijat ili da su istraživanja na kojima se temelje krivotvorena,

v) u slučajevima teških povreda etičkog kodeksa.

(2) Postupak oduzimanja zvanja može pokrenuti naučna organizacija ili Republički savjet.

(3) Ukoliko se za lice koje ima naučno-nastavno zvanje pojave činjenice i dokazi navedeni u tački a) stava 1. ovog člana ili se utvrde uslovi navedeni u t. b) i v) stava 1. ovog člana, na to lice se ne primjenjuju odredbe člana 77. ovog zakona i nema pravo da učestvuje u ostvarivanju programa iz člana 17. ovog zakona, ni kao fizičko lice, niti kao član projektnog tima.

(4) Podatke o licu iz stava 3. ovog člana Ministarstvo dostavlja Ministarstvu prosvjete i kulture i visokoškolskoj ustanovi na kojoj je stečeno naučno-nastavno zvanje.

Član 112a.

(1) Ministar će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnike o:

a) mjerilima za ostvarivanje i finansiranje programa unapređenja infrastrukture i nabavke opreme neophodne za naučnoistraživački rad,

b) podsticanju naučne produktivnosti u međunarodnim referentnim časopisima i nagrađivanje za naučna dostignuća,

v) podsticanju i podršci učešća mladih na olimpijadama znanja i međunarodnim takmičenjima iz oblasti prirodnih nauka, matematike, informatike i inženjerstva.

(2) Do donošenja podzakonskog akta iz stava 1. tačka a) ovog zakona primjenjivaće se važeći podzakonski akt ako nije u suprotnosti sa ovim zakonom.